

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] dato: 13.06.2017
Vår ref.: 201700431-2
Arkiv: 634
Deres dato: 22.01.2017
Deres ref.:

Saksbehandler:
Arne Venjum

Hafslund Nett - Klage på avslag på søknad om fritak fra AMS -

[REDACTED]

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har vurdert Hafslund Netts avslag på søknad om fritak fra installering av AMS-måler i [REDACTED]. NVE vurderer at det ikke er grunnlag for å pålegge Hafslund Nett å fjerne den installerte AMS-måleren.

Vi viser til brev av 22. januar 2017 fra [REDACTED] på vegne av [REDACTED]. Brevet er en klage på at Hafslund Nett ikke har innvilget dispensasjon fra kravet om installasjon av AMS-måler hos [REDACTED].

Anførsler

Det opplyses at [REDACTED] er eiere og bor i hver sin del av en tomannsbolig i henholdsvis [REDACTED]. [REDACTED] opplyser å ha ”en veldokumentert eloverfølsomhet”, og hevder at dette gir seg ulike kroppslige utslag når [REDACTED] utsettes for stråling. [REDACTED] har fremlagt erklæring fra fastlege og har på dette grunnlag fått fritak for installasjon av AMS-måler i [REDACTED].

[REDACTED] har fått installert AMS-måler i sin bolig. Dette skal ha medført at [REDACTED] skal ha blitt plaget med hodepine og kvalme. [REDACTED] som selv ikke er fysisk plaget har på grunnlag av [REDACTED] helseplager søkt om fritak for AMS-måler i sin bolig. Hafslund Nett har avslått denne søknaden. Det opplyses også i brevet at [REDACTED] har sagt seg villig til dekke alle kostnadene for fjerning av AMS-måler og installasjon av ny måler uten kommunikasjonsmulighet hos [REDACTED].

I tillegg til det fysiske ubehaget hevder [REDACTED] at han som selvstendig næringsdrivende med hjemmekontor vekselvis i timer og dager har måttet holde seg borte fra boligen grunnet stråling. Han anfører at dette har påført ham et betydelig økonomisk tap.

NVEs vurdering

Om AMS-måler og stråling

En vesentlig forskjell mellom de gamle strømmålerne som skal skiftes ut og de nye, såkalte AMS-målere, er at de nye målerne kommuniserer trådløst med nettselskapet. Kommunikasjonen med nettselskapet skjer typisk i to trinn; først som radiosignal fra måler til et oppsamlingspunkt (konsentrator) og dernest skjer kommunikasjonen via mobilnettet (GSM, GPRS) fra konsentrator til nettselskapet. Den stråling som avgis i nærheten av de som bor i boligen er derfor i all hovedsak radiostråling. For øvrig benyttes i noen tilfeller mobilbandet eller strømnettet (PLC) som kommunikasjonsplattform direkte fra strømmåleren.

Nkom (Nasjonal kommunikasjonsmyndighet) har i fribruksforskriften¹ § 7 fastsatt hvilke frekvensområder som er tillatt brukt i kommunikasjonen med AMS-målerne. Fribruksforskriften fastsetter også maksimal sendestyrke (mW) og sendetid.

Statens strålevern er fagmyndighet under Helse- og omsorgsdepartementet med ansvar for forvaltning av strålevern. Iflg. Statens strålevern har det ikke kunnet påvises at strålingen fra disse målerne kan representerer en helsefare, og de skriver bl.a. på sine internettsider at «*Eksposeringa fra disse sendarane er svak - vanlegvis tusendelar av grenseverdien.*»²

Om hjemmelsgrunnlaget

Nettselskapene er pålagt å sette opp en måler og samle inn alle måleverdiene i alle målepunkt der det skjer utveksling av strøm, jf. måle- og avregningsforskriften §§ 3-1 og 3-3³. Dette innebærer at nettselskapet eier måleutstyret og står fritt til skifte ut måleutstyr når selskapet anser dette påkrevet. Nettselskapenes ansvar for måleutstyret fremgår også av den standard nettleieavtale⁴ alle nettkunder inngår med nettselskapet. Det følger av avtalen § 5-1 at det er nettselskapet som bestemmer type måleutstyr, eier måleutstyret og har ansvar for installasjon, drift og kontroll av dette.

I 2011 vedtok NVE endringer i måle- og avregningsforskriften som med virkning fra 1. januar 2019 pålegger alle nettselskap å installere AMS-målere (Avansert måle- og styringssystem) i alle målepunkt. Det nye kravet vil fremgå av forskriften § 4-1 første ledd, hvor det vil hete at ”*Nettselskap skal i hvert enkelt målepunkt installere AMS.*”. For å lese kommende bestemmelser om AMS viser vi til side 23 ff i NVE Dokument 7/2011⁵.

En forutsetning for at alle nettselskap skal ha AMS-målere på plass i alle målepunkt innen 1. januar 2019, er at nettselskapene starter installering av nye målere i god tid før fristens utløp. Dette er også forutsatt fra NVEs side og fremgår av forskriften § 4-5 annet ledd hvor alle nettselskap fra 1. januar 2015 er pålagt å rapportere til NVE om fremdrift for installeringen.

NVE vurderer etter dette at Hafslund Nett ensidig kan avgjøre at AMS-måler skal installeres hos en nettkunde. Videre er det forventet fra myndighetens side at Hafslund Nett installerer AMS-målere fortløpende i alle målepunkt frem mot 1. januar 2019.

¹ <http://frekvens.nkom.no/Frekvensportalen/tillatelser/9999999.pdf>

² <http://www.nrpa.no/nyheter/93599/smarte-straummaalalarar-gir-ikkje-farleg-straaling>

³ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-03-11-301>

⁴ https://www.nve.no/Media/3122/nett_tilknytning_standardavtalene_lesetilgang.pdf

⁵ http://publikasjoner.nve.no/dokument/2011/dokument2011_07.pdf

Unntak fra plikt til å installere AMS-målere

Frem til måle- og avregningsforskriften § 4-1 trer i kraft fra 1. januar 2019, har Hafslund Nett full frihet til å avgjøre at nytt måleutstyr skal installeres hos en kunde. Det er likevel gode grunner til at nettselskapene allerede ved den løpende utrullingene bør se hen til de unntakene som vil gjelde fra 2019.

Etter forskriften § 4-1 annet ledd bokstav b) vil nettselskapet ikke ha plikt til å installere AMS-måler når ”*installasjonen er til vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker*”. NVE har presisert at ”*ulempe*” må forstås i helsemessig forstand. At ulempen er ”*dokumenterbar*” er å forstå som at den aktuelle sluttbrukeren må legge frem en erklæring om dette fra lege eller tilsvarende.

Etter NVEs vurdering bør nettselskapene under den løpende utrullingene av nytt måleutstyr vurdere hvilke kunder som kan bli omfattet av unntakene som vil følge av forskriften § 4-1 annet ledd, for å unngå unødvendig installering hos disse kundene. NVE har uttalt at det vil være fornuftig at nettselskapene først sørger for installeringen i alle målepunkt de vurderer som omfattet av den fremtidige plikten.

Disse hensynene gjør seg imidlertid ikke gjeldende for kunder som nettselskapet vurderer ikke vil omfattes av unntakene i § 4-1 annet ledd. Rekkevidden av unntakene kan derfor få betydning for nettselskapenes praktisering frem mot 2019. Vi vil nedenfor redegjøre nærmere for NVEs vurdering av rekkevidden av § 4-1 annet ledd bokstav b) og adgangen til å dispensere fra plikten til å installere AMS etter forskriften § 4-1 tredje ledd.

Nærmere om mulighet for å gi dispensasjon fra til plikten å installere AMS

NVE har mottatt flere henvendelser fra personer som av ulike årsaker ønsker fritak fra kravet om installasjon av AMS-måler. De mest vanlige årsakene som oppgis er frykt for egen helse grunnet stråling, frykt for å bli overvåket, at måleren skal bli hacket og at persondata skal misbrukes m.fl. Målerne som installeres må oppfylle alle krav som er satt om bl.a. personvern (Datatilsynet), stråling og tillatte frekvenser (Statens strålevern og Nkom), nøyaktighetskrav (Justervesenet) og personsikkerhet (DSB-Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap). Både NVE og andre etater fører tilsyn med at nettselskapene etterkommer disse kravene.

Hva gjelder stråling så ligger det utenfor NVEs kompetanseområde å ta stilling til eventuelle helsemessige virkninger av ulike former for stråling. NVE må derfor støtte seg til de vurderinger og anbefalinger som gjøres av offentlige myndigheter innenfor deres virkeområde, og blant annet de krav som er satt av Statens strålevern for å ivareta folks helse.

Basert på kravene som er satt til de målerne som skal installeres vurderer NVE at det er riktig og nødvendig å etablere en streng praksis mht. å gi dispensasjon utover de tilfellene som direkte omfattes av forskriften § 4-1. Dette innebærer bl.a. at NVE vil holde fast ved at kunder som av helsemessige årsaker ikke ønsker en AMS-måler må legge frem en erklæring fra lege/psykolog som bekrefter kundens helseplager.

NVE har gjennom forskriften lagt til rette for at kunder som mener at AMS for dem medfører så store helsemessige plager at de får dette bekreftet gjennom en legeerklæring, kan innvilges fritak for AMS. NVE er blitt kontaktet av kunder som selv er gitt fritak, men som også ønsker at naboer, hele etasjer eller oppganger i blokker, venner, familiemedlemmer og arbeidsplasser skal unntas. NVE finner ikke å kunne akseptere at kunder som selv er gitt fritak for installasjon av AMS-måler, kan kreve at også andre kunder utenfor eller i samme bygning skal unntas ny måler. Dette gjelder uavhengig av om disse kundene ønsker unntak fra å få installert ny måler eller ikke. AMS-måleren er av ansvarlige myndigheter

vurdert å ikke påføre folk helsemessige skader, og måleren er vurdert å være et verktøy som vil gi høy nytteverdi for samfunnet og for den enkelte kunde. NVE vurderer at det ikke er riktig at enkeltkunder skal kunne stenge for at andre kunder ikke får installert AMS-målere.

Vi kan opplyse at NVE i rundskriv til nettselskapene har gitt uttrykk for at de selskap som ønsker det, inntil videre kan utsette installasjon av AMS-måler også til kunder som ikke legger frem en legeerklæring. Vi vil presisere at dette kun er å forstå som at nettselskapene kan forskyve installasjonen av nye målere noe ut i tid for å slippe å bruke unødvendig mye tid og ressurser på kunder som ikke ønsker ny måler i denne hektiske installasjonsfasen. Fremdeles gjelder vilkårene for unntak nedfelt i forskriften § 4-1.

Vedtak

Hafslund Nett har rettmessig installert AMS-måler i [REDACTED] og pålegges ikke å fjerne måleren.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. fvl. kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Ove Flataker
avdelingsdirektør

Guro Grøtterud
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.